

Μαζικό Ανοικτό Διαδικτυακό Μάθημα (ΜΟΟС):

«Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε
θέματα εκπαίδευσης από απόσταση»

Εκπαιδευτικό υλικό για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Προδιαγραφές, ανάπτυξη και αξιοποίηση υλικού

Απρίλιος 2020

Επιστημονική Επιμέλεια και Συντονισμός Έργου

Αντώνης Λιοναράκης	<i>Κοσμήτορας Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Αναπληρωτής Διευθυντής Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού & Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Αλέξης Κόκκος	<i>Ομότιμος καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Θεοφάνης Ορφανουδάκης	<i>Αναπληρωτής Καθηγητής Σχολής Θετικών Επιστημών & Τεχνολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Διευθυντής Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού & Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Αναστάσιος Εμβαλωτής	<i>Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Μέλος Δ.Σ. Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής</i>
Νικόλαος Γραμμένος	<i>Σύμβουλος Β' Πληροφορικής, Συντονιστής της Υπομονάδας «Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)» της Επιστημονικής Μονάδας Β' Κύκλου «Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία, Μαθηματικά» Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής</i>

Συγγραφή και Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Υλικού

Ευαγγελία Μανούσου	<i>Διδάκτωρ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ70, 5ο ΠΕΚΕΣ Αττικής, Καθηγήτρια-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Τόνια Χαρτοφύλακα	<i>Διδάκτωρ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Καθηγήτρια-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σύμβουλος εφαρμογών e-learning, Digimagix</i>
Βασιλική Ιωακειμίδου	<i>Διδάκτωρ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Εκπαιδευτικός ΠΕ70</i>
Σοφία Παπαδημητρίου	<i>Διδάκτωρ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Προϊσταμένη Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης και Ψηφιακών Μέσων, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Καθηγήτρια-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Ευαγγελία Καραγιάννη	<i>Διδάκτωρ Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ06 (Αγγλικής), 5ο ΠΕΚΕΣ Αττικής Καθηγήτρια-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>

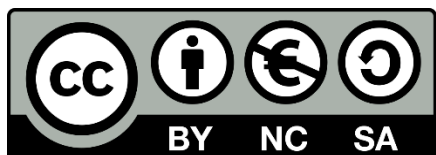
Instructional Design

Χριστόφορος Καραχρήστος	<i>Υπεύθυνος Τομέα Δημιουργίας και Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού & Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Ηλίας Κ. Σταυρόπουλος	<i>Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πατρών στην Επιστήμη Υπολογιστών Καθηγητής-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Υπεύθυνος Τομέα Εκπαιδευτικών Μεθοδολογιών Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού & Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>

Δήλωση

Το υλικό αυτό αναπτύχθηκε κατόπιν εντολής της Υπουργού Παιδείας & Θρησκευμάτων κ. Νίκης Κεραμέως που δόθηκε τον Απρίλιο του 2020 στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, προκειμένου να υλοποιηθεί πρόγραμμα ταχύρρυθμης εξ αποστάσεως επιμόρφωσης όλων των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε θέματα εκπαίδευσης από απόσταση.

Λόγω των εκτάκτων συνθηκών που προκλήθηκαν από την πανδημία του κορονοϊού COVID-19 το μάθημα αναπτύχθηκε με εθελοντική προσφορά των συντελεστών, σε συνθήκες περιορισμού της κυκλοφορίας και με περιορισμένα διαθέσιμα μέσα και χρόνο για τον σχεδιασμό και την κριτική ανάγνωσή του.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	5
Εισαγωγή στο εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό	6
Βασικές κατηγοριοποιήσεις.....	6
Τι είναι το εξ Αποστάσεως Εκπαιδευτικό Υλικό;	7
Τα χαρακτηριστικά του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού	8
Βασικές οδηγίες για τη συγγραφή εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού.....	9
Ανάπτυξη ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση	11
Σύνοψη / Συμπεράσματα	12

Πρόλογος

Ίσως ήδη έχετε εμπλακεί στη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, έντυπου ή ψηφιακού, με σκοπό την αξιοποίησή του στην αίθουσα διδασκαλίας. Αν ναι, σίγουρα θα έχετε συνειδητοποιήσει το πόσο επίπονη και χρονοβόρα διαδικασία είναι. Θα έχετε νιώσει επίσης όμως ότι πρόκειται για μια διαδικασία ιδιαίτερα δημιουργική. Αν όχι, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση η αξιοποίηση ενός ειδικά διαμορφωμένου εκπαιδευτικού υλικού είναι απαραίτητη για την υποστήριξη της όλης διαδικασίας. Αυτό δε σημαίνει απαραίτητα ότι θα πρέπει να γίνετε δημιουργοί υλικού σε όλα τα μαθήματα, τα οποία καλείστε να διδάξετε από απόσταση. Υπάρχει ήδη έτοιμο υλικό υψηλής ποιότητας σε διάφορα αποθετήρια, το οποίο μπορείτε να αξιοποιήσετε στη διδασκαλία σας (θα διαβάσετε περισσότερο για τους ανοικτούς εκπαιδευτικούς πόρους στη συνέχεια της ενότητας). Ακόμα και στην περίπτωση όμως που δε θέλετε να εμπλακείτε στη δημιουργία νέου εκπαιδευτικού υλικού, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να γνωρίζετε ποιος είναι ο ρόλος και οι βασικές λειτουργίες του, για να μπορείτε **να αξιολογήσετε και να επιλέξετε το κατάλληλο** από τα διαθέσιμα. Πρέπει να επισημάνουμε ότι υπάρχουν πολλές μέθοδοι και μοντέλα δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση αλλά αυτό απαιτεί μακροχρόνια μελέτη και επιστημονική ενασχόληση με το θέμα, το οποίο δεν αποτελεί στόχο της συγκεκριμένης ενότητας και της συγκεκριμένης επιμόρφωσης.

Ο στόχος της συγκεκριμένης ενότητας είναι να σας παρουσιάσει τις βασικές αρχές και τη μεθοδολογία που θα πρέπει να ακολουθείται για τη δημιουργία εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού και στη συνέχεια να σας δώσει τις βασικές οδηγίες για τον τρόπο συγγραφής του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού. Θεωρήσαμε σκόπιμο να ολοκληρώσουμε την ενότητα με μια σύντομη αναφορά στη διαδικασία ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.

Εισαγωγή στο εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό

Βασικές κατηγοριοποιήσεις

Το εκπαιδευτικό υλικό μπορούμε να το κατατάξουμε σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα κάθε φορά με την οπτική, από την οποία το εξετάζουμε. Σε σχέση με το μέσον αποθήκευσης και διάθεσης, το υλικό διακρίνεται σε:

- Έντυπο εκπαιδευτικό υλικό
- Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό

Μία σημαντική διάκριση που πρέπει εξαρχής να έχουμε στο μυαλό μας, προτού ξεκινήσουμε τη διαδικασία δημιουργίας του υλικού, είναι ανάμεσα:

- στο μη αυτόνομο και
- το αυτόνομο υλικό.

Τι σημαίνει αυτό;

Σκεφτείτε τον εαυτό σας να παρακολουθεί μία διάλεξη που υποστηρίζεται από μια παρουσίαση. Παρακολουθείτε τα περιεχόμενα του αρχείου (κείμενο, φωτογραφίες, animation κλπ.) ενώ παράλληλα ακούτε τον ομιλητή/την ομιλήτρια να τεκμηριώνει τις απόψεις του/της χρησιμοποιώντας φυσικά τον προφορικό λόγο. Το αρχείο της παρουσίασης μπορεί να είναι άριστης ποιότητας ως προς τον τρόπο απεικόνισης της πληροφορίας που θέλει ο/η δημιουργός να επικοινωνήσει στο ακροατήριό του, **όμως χρειάζεται την υποστήριξη του προφορικού λόγου**, για να γίνει απολύτως κατανοητό.

Το ίδιο ισχύει και με το υλικό που χρησιμοποιούμε μέσα στην τάξη, για να υποστηρίξουμε τη διδασκαλία μας, την ίδια ώρα δηλαδή που πραγματοποιείται η διδασκαλία. Σε αυτή την περίπτωση, το υλικό υποστηρίζει εμάς κι εμείς υποστηρίζουμε το υλικό. Το υλικό «δε στέκεται» από μόνο του.

Στον αντίποδα του μη αυτόνομου εκπαιδευτικού υλικού που περιγράψαμε παραπάνω βρίσκεται το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό. Σε αυτή την περίπτωση, το υλικό διαθέτει αυτονομία (ή τουλάχιστο αυτή πρέπει να επιδιώκεται), καθώς καλείται να λειτουργήσει χωρίς την παρουσία του/της εκπαιδευτικού και κατά έναν τρόπο υποκαθιστά κάποιες πτυχές του ρόλου αυτού/αυτής:

- επεξηγώντας δύσκολες έννοιες
- προσφέροντας ευκαιρίες αυτοαξιολόγησης
- συνοψίζοντας
- δημιουργώντας ευκαιρίες «διαλόγου» ανάμεσα στους εκπαιδευόμενους και το υλικό, κλπ.

Τι είναι το εξ Αποστάσεως Εκπαιδευτικό Υλικό;

Τι είναι λοιπόν το εξ Αποστάσεως Εκπαιδευτικό Υλικό και σε τι διαφέρει από το υλικό που χρησιμοποιείται στην αίθουσα διδασκαλίας; Ας ξεκινήσουμε με τη μεγάλη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στους δύο τύπους εκπαίδευσης:

Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ο/η εκπαιδευτικός δεν είναι διαρκώς παρών/ούσα. Σε πολλές περιπτώσεις απουσιάζει εντελώς ενώ σε άλλες η επικοινωνία του με τους εκπαιδευόμενους είναι περιορισμένη.

Το υλικό είναι αυτό που αναλαμβάνει ένα μεγάλο μέρος του ρόλου του/της εκπαιδευτικού, δηλαδή:

- ✓ Προσελκύει και διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον
- ✓ Καθοδηγεί
- ✓ Θέτει ερωτήματα αλλά και δίνει ανατροφοδότηση
- ✓ Επεξηγεί
- ✓ Προσφέρει ευκαιρίες αυτοαξιολόγησης
- ✓ Ελέγχει, κλπ.

Είναι, όπως συχνά θα ακούσετε να λέγεται: «ένας δάσκαλος σε ετοιμότητα».

Σε αυτό το πλαίσιο, το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό οφείλει να ενημερώνει τον κάθε εκπαιδευόμενο/την κάθε εκπαιδευόμενη ήδη από τα πρώτα στάδια της μελέτης του/της:

- ✓ Τι πρέπει να κάνει
- ✓ Γιατί το κάνει
- ✓ Πότε πρέπει να το κάνει
- ✓ Πώς να το κάνει
- ✓ Αν το έκανε σωστά

Πηγή: Λιοναράκης, Α. Ανοικτή και εξ αποστάσεως πολυμορφική εκπαίδευση. Προβληματισμοί για μια ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού στο Αποψεις και Προβληματισμοί για την ΑεξΑΕ, σελ. 45. Εκδόσεις Προπομπός, 2001.

Για να μπορεί να επιτύχει τα παραπάνω, θα πρέπει να διαθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Πάμε να δούμε ποια είναι αυτά.

Τα χαρακτηριστικά του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού

Το υλικό που χρησιμοποιείται στην εκπαίδευση από απόσταση πρέπει να διαθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τα οποία αποτυπώνονται σε **διακριτά μέρη μέσα στο κείμενο**. Αυτά το διακρίνουν από το υλικό που χρησιμοποιείται στην αίθουσα διδασκαλίας. Τα κυριότερα από τα μέρη αυτά είναι:

Διατύπωση στόχων και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων

Στην αρχή της κάθε ενότητας ενημερώνουν τον εκπαιδευόμενο για το τι πρόκειται να μάθει, με ποια στόχευση και τι θα μπορεί να κάνει με τα όσα έμαθε. Με την ολοκλήρωσή της του δίνουν τη δυνατότητα να επανέλθει και να ελέγξει ο ίδιος τις γνώσεις που αποκόμισε.

Συνδεδεικμένα και επεξηγηματικά κείμενα

Για παράδειγμα, συνόψεις στο τέλος της κάθε ενότητας, κείμενα «γέφυρες» ανάμεσα στις ενότητες και επεξηγήσεις δυσνόητων σημείων.

Ευκαιρίες ανατροφοδότησης

Όπως δραστηριότητες κλειστού και ανοικτού τύπου με σκοπό την αυτοαξιολόγηση, εκπαιδευτικά παιχνίδια, σενάρια, υπενθυμίσεις βασικών σημείων.

Έλεγχο επίδοσης

Τελικό τεστ αξιολόγησης με ποικιλία ερωτήσεων / ασκήσεων

Μη γλωσσικά στοιχεία

Όπως φωτογραφίες, γραφικές αναπαραστάσεις, κινούμενες εικόνες και οπτικοακουστικά μέσα. Ανάλογα με το περιεχόμενο, επιλεγμένα μέρη κειμένου μπορούν να παρασταθούν γραφικά και να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων.

Πληροφορίες για την ίδια τη διαδικασία της μελέτης

Είτε μέσα στο ίδιο το υλικό είτε ως συνοδευτικό κείμενο (για παράδειγμα μέσω κάποιου οδηγού μελέτης), ο μαθητής/η μαθήτρια θα πρέπει να γνωρίζει εξ αρχής βασικά στοιχεία που αφορούν την ίδια τη διαδικασία της μελέτης του, όπως πόσο χρόνο θα χρειαστεί, για να ολοκληρώσει μια ενότητα ή μια δραστηριότητα, σε ποιες επιπλέον πηγές θα πρέπει να ανατρέξει, με ποια σειρά να πλοηγηθεί από τη μία ενότητα σε μια άλλη κλπ.

Είναι σημαντικό ο/η αποδέκτης του υλικού, ανεξαρτήτως ηλικίας ή εκπαιδευτικής βαθμίδας, να μη νιώσει πελαγωμένος/η με την όλη διαδικασία. Αντίθετα, να έχει **σαφείς οδηγίες** που θα τον/τη βοηθήσουν στη μελέτη του/της.

Βασικές οδηγίες για τη συγγραφή εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού

Πώς μπορούμε λοιπόν να επιτύχουμε όλα τα παραπάνω; Ακολουθούν ορισμένες βασικές οδηγίες που αφορούν τη συγγραφή του περιεχομένου του υλικού.

Κατ' αρχάς, ο/η συγγραφέας του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού θα πρέπει να επιδιώκει μέσω του ύφους διάλογο με τους αναγνώστες/τις αναγνώστριες, απευθύνοντάς τους συχνά-πυκνά το λόγο, προτείνοντάς τους δράσεις, γιατί όχι κάνοντας χιούμορ και κυρίως επικοινωνώντας τον επιστημονικό λόγο με γλώσσα απλή και κατανοητή, όχι όμως απλοϊκή.

Θα πρέπει δηλαδή μέσω του κειμένου να ρωτά, να επεξηγεί, να ελέγχει, να ανατροφοδοτεί αλλά και να διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον των αναγνωστών. Δεν θα πρέπει να αφήνει «απ' έξω», ό,τι θα ειπωνόταν σε προφορικό λόγο στην τάξη. Για παράδειγμα...

Τα δυσνόητα σημεία του κειμένου, εκείνα που είναι πιθανό να δημιουργήσουν απορίες και δυσκολία στους εκπαιδευόμενους, θα πρέπει να επισημαίνονται και να εμπλουτίζονται με παράλληλα βοηθητικά κείμενα, παραδείγματα, γλωσσάρι ή ο,τιδήποτε άλλο κρίνεται απαραίτητο. Αφού ο δάσκαλος/η δασκάλα δεν είναι παρών/παρούσα, θα πρέπει να «παρουσιαστεί» μέσω του εκπαιδευτικού υλικού.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι στόχοι και τα σαφώς καθορισμένα προσδοκώμενα αποτελέσματα αποτελούν σημαντική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας μιας μαθησιακής ενότητας.

Για το λόγο αυτόν, κι επειδή οι εκπαιδευόμενοι/ες θα πρέπει να είναι ενήμεροι/ες των στόχων της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μια εισαγωγική διαφάνεια με τους στόχους και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της εκπαίδευσης ή των επιμέρους ενότητων αυτής (ανάλογα με την έκταση του περιεχομένου), ενισχύει τη διδακτική αξία του υλικού και, σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία, όπως π.χ. η Σύνοψη στο τέλος της κάθε ενότητας, καθοδηγεί με μεθοδικότητα τους εκπαιδευόμενους καθόλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Σε ό,τι αφορά τη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων, είναι σημαντικό να χρησιμοποιούμε **ρήματα σαφή** και όχι αόριστα, τα οποία καθορίζουν μια συγκεκριμένη δραστηριότητα του εκπαιδευόμενου. Ορισμένα από αυτά παρουσιάζονται στη λίστα που ακολουθεί.

Προτεινόμενα ρήματα για τη διατύπωση των	Αφού ολοκληρώσετε τη μελέτη της ενότητας, θα είστε σε θέση να: <ul style="list-style-type: none">✓ αναγνωρίζετε... αντικείμενο, τόπο, χρονολογία, ορισμό✓ ανακαλείτε... προηγούμενη γνώση✓ απαριθμείτε... μέρη, είδη, αίτια, αποτελέσματα
---	---

<p>προσδοκώμενων αποτελεσμάτων</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ εκτελείτε... άσκηση, πειράματα, διαδικασίες ✓ κατασκευάζετε... μοντέλο, συσκευή ✓ κατατάσσετε... σε τάξη, κατηγορία ✓ ορίζετε... λέξεις, όρους, τάξεις, έννοιες ✓ περιγράφετε... καταστάσεις, συνθήκες ✓ αντιπαραβάλλετε γεγονότα, καταστάσεις κλπ.
<p>Ρήματα που πρέπει να αποφεύγονται στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων</p>	<p>Τα ρήματα που δεν ερμηνεύουν σαφώς μια συγκεκριμένη δράση, π.χ. μαθαίνω, κατανοώ, κατακτώ, γνωρίζω - αν και είναι τα πρώτα που μας έρχονται στο μυαλό συνήθως 😊</p>

Διατύπωση ερωτήσεων και ασκήσεων αυτοαξιολόγησης

Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου προσφέρουν τη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης αλλά και επίσημης αξιολόγησης του εκπαιδευόμενου. Σε τακτά χρονικά διαστήματα στη ροή του μαθήματος, ένα μικρό «τεστ» μπορεί να πληροφορήσει τον εκπαιδευόμενο, αν θα πρέπει να συνεχίσει τη μελέτη του στα επόμενα κεφάλαια ή αν θα πρέπει να επιστρέψει στα προηγούμενα για επανάληψη.

Ως προς το σημείο, στο οποίο παρατίθενται, οι ερωτήσεις/ασκήσεις μπορούν να είναι:

- εισαγωγικές (προγνωστικές) και να βρίσκονται στην αρχή του κεφαλαίου (με σκοπό να εντάξουν τους εκπαιδευόμενους στις έννοιες του κεφαλαίου και να ελέγξουν το υπάρχον επίπεδο γνώσης τους),
- να βρίσκονται ενδιάμεσα ή
- στο τέλος αυτού (με σκοπό την επανάληψη)

Προσοχή στο σχολιασμό!

Ο σχολιασμός έχει ιδιαίτερη σημασία στις ερωτήσεις/ασκήσεις αυτοαξιολόγησης, καθώς δεν αρκεί η υπόδειξη της σωστής απάντησης αλλά χρειάζεται να κατανοήσει ο εκπαιδευόμενος το λάθος του.

Εμπλουτισμός κειμένου με μη γλωσσικά στοιχεία

Μια εικόνα ίσον χίλιες λέξεις! Γιατί να το περιγράψεις, αφού μπορείς να το δείξεις:

- με φωτογραφία
- με γραφική αναπαράσταση
- με κινούμενη εικόνα
- με βίντεο

Η απεικόνιση του περιεχομένου είναι ένα σημαντικό πλεονέκτημα στο εκπαιδευτικό υλικό, τόσο στο έντυπο όσο και στο ψηφιακό. Βέβαια, στο ψηφιακό υλικό οι δυνατότητες είναι περισσότερες, αφού η εικόνα μπορεί να είναι κινούμενη ή να χρησιμοποιηθεί βίντεο, πάντα σύμφωνα με τις ανάγκες του περιεχομένου.

Το εκπαιδευτικό υλικό, μέσω της γραφικής απεικόνισης, προσελκύει ευκολότερα το ενδιαφέρον των μαθητών/μαθητριών, ενώ τους διευκολύνει στην απομνημόνευση των πληροφοριών.

Υπάρχει δε περιεχόμενο, η κατανόηση του οποίου δυσκολεύει χωρίς τη γραφική απεικόνιση. Εκεί είναι που η γραφική απεικόνιση, δεν είναι απλά ένα πρόσθετο θετικό στοιχείο του υλικού αλλά επιβάλλεται, καθώς διευκολύνει τον εκπαιδευόμενο / την εκπαιδευόμενη να κατανοήσει το περιεχόμενο. Σκεφτείτε για παράδειγμα την εκμάθηση του Office χωρίς εικόνες!

Σύνοψη

Στο τέλος του κεφαλαίου, μία σύνοψη των βασικών σημείων, από τα όσα έχουν ειπωθεί, είναι ένας καλός τρόπος να κλείσουμε. Βοήθεια προσφέρει επίσης ένα κείμενο «γέφυρα» ως σύνδεση με το επόμενο κεφάλαιο.

Ανάπτυξη ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Είδαμε τα βασικά στοιχεία που αφορούν τη συγγραφή του εκπαιδευτικού υλικού. Μπορούμε άραγε να προχωρήσουμε μόνοι/μόνες μας στην ανάπτυξη ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού; Η απάντηση είναι πως ναι.

Πριν από κάποια χρόνια, δεν θα μπορούσαμε να απαντήσουμε θετικά σε αυτή την ερώτηση. Μέχρι το 2012-13, για τη δημιουργία ενός ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού απαιτούνταν ομάδες εργασίας με την εμπλοκή διαφορετικών επαγγελματικών ειδικοτήτων στο έργο. Αυτό καθιστούσε την όλη διαδικασία υψηλού κόστους και ιδιαίτερα χρονοβόρα – άρα στις περισσότερες περιπτώσεις απαγορευτική.

Τα τελευταία όμως χρόνια, η επικράτηση των authoring tools, των εργαλείων δηλαδή δημιουργίας ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού, άλλαξε σημαντικά το τοπίο στη δημιουργία ψηφιακών μαθημάτων, καθώς τα εργαλεία αυτά έδωσαν στους δημιουργούς αυτονομία, ώστε να αναπτύξουν οι ίδιοι/οι ίδιες τα ψηφιακά τους μαθήματα.

Συγκεκριμένα, μέσω αυτών των εργαλείων **έχουν αυτοματοποιηθεί** όλες οι διαδικασίες που σχετίζονται με τεχνικής φύσης ζητήματα (για παράδειγμα, σε ποια μορφή παράγεται το υλικό, πώς επικοινωνεί με την πλατφόρμα κλπ.), για τα οποία πλέον ο/η δημιουργός δεν χρειάζεται να ανησυχεί. Επιπλέον, διατίθενται με έτοιμες βιβλιοθήκες αντικειμένων που περιλαμβάνουν χαρακτήρες, περιβάλλοντα, αντικείμενα, σύμβολα και ό,τι άλλο μπορεί κανείς να χρειαστεί να εισάγει σε μια παρουσίαση. Επιτρέπουν στους χρήστες να προγραμματίζουν χωρίς να γνωρίζουν προγραμματισμό, μέσα από εντολές και συνδυασμό αυτών, ώστε όλα τα αντικείμενα μιας παρουσίασης να είναι δυνάμει διαδραστικά. Και όλα αυτά, μέσα από ένα φιλικό και εύχρηστο περιβάλλον εργασίας και με την υποστήριξη κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής εκπαιδευτικών από όλο τον κόσμο.

Σύνοψη / Συμπεράσματα

Αυτή ήταν μόνο μια πρώτη γνωριμία με το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό. Θα δείτε στην πορεία ότι πρόκειται για ένα ταξίδι που απαιτεί αρκετό διάβασμα αλλά και πολύ μεράκι, πολλές δοκιμές, λάθη αλλά και βελτίωση από την ανατροφοδότηση που θα λαμβάνετε.

Στη συνέχεια της ενότητας θα παρακολουθήσετε συγκεκριμένα παραδείγματα δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού, οπότε η παραπάνω θεωρία θα γίνει ακόμα πιο κατανοητή.

Επίσης, μην ξεχνάτε ότι στο διαδίκτυο μπορείτε να αναζητήσετε και να βρείτε υλοποιημένες ιδέες συναδέλφων από όλον τον κόσμο αλλά και να συνεισφέρετε μελλοντικά κι εσείς με τις δικές σας ιδέες στην εκπαιδευτική κοινότητα.